

Xəzər rayonu R.M.Sadıqov adına 136 saylı orta məktəb

5-ci sinifdə Azərbaycan dilindən açıq dars

Mövzu: Xüsusi isimlərin böyük hərflə yazılışı.

• **Təlim məqsədləri:**

1. Sözlərin böyük hərflə yazılışına dair qaydaları yazıda tətbiq edir.

2. Ümumi və xüsusi isimləri ayırd edə bilir.

• **Fənlərarası inteqrasiya:** Həyat bilgisi

• **Resurslar:** dərslik, iş dəftəri, proyektor və s

İsim

Ad bildirir

Kim? Nə ?Hara?
Suallarına cavab verir

Tək və cəm halında olur

Sadə,düzəltmə,mürəkkəb
olur

Konkret və ya
mücərrəd varlıq olur

Hallanır

Ümumi və xüsusi olur

N O T U V A S I Y A

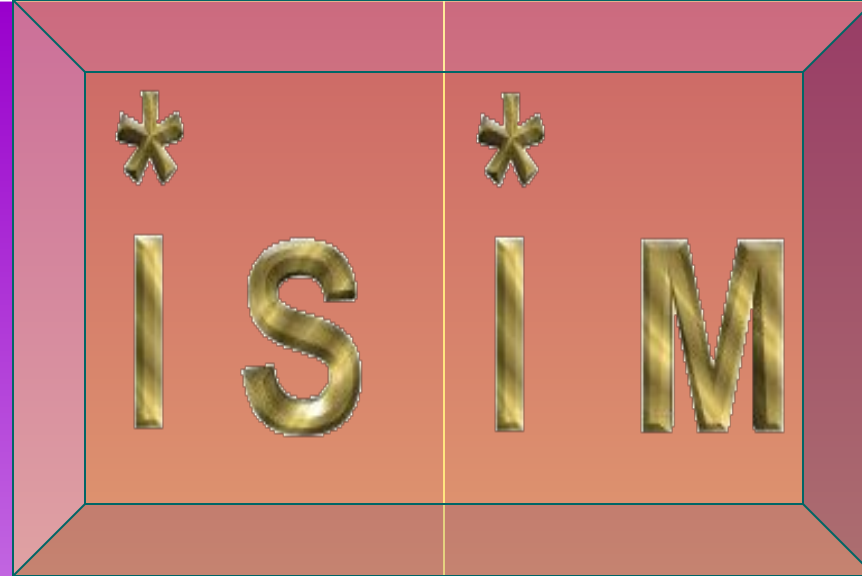

• Bacarıqlı pianoçu olmaq ən böyük **arzusu** idi.

Sevincin

• Səhnədəki çıxışından sonra **Arzunun** anasının gözlərində **sevinc** yaşları göründü.

yasəmən

lalə

bənövşə

qızılgül

nərgiz

qönçə

qərənfil

qızılgül

qızılgül

çiçək

Qərənfil

Yasəmən

Qızılgül

Bənövşə

Nərgiz

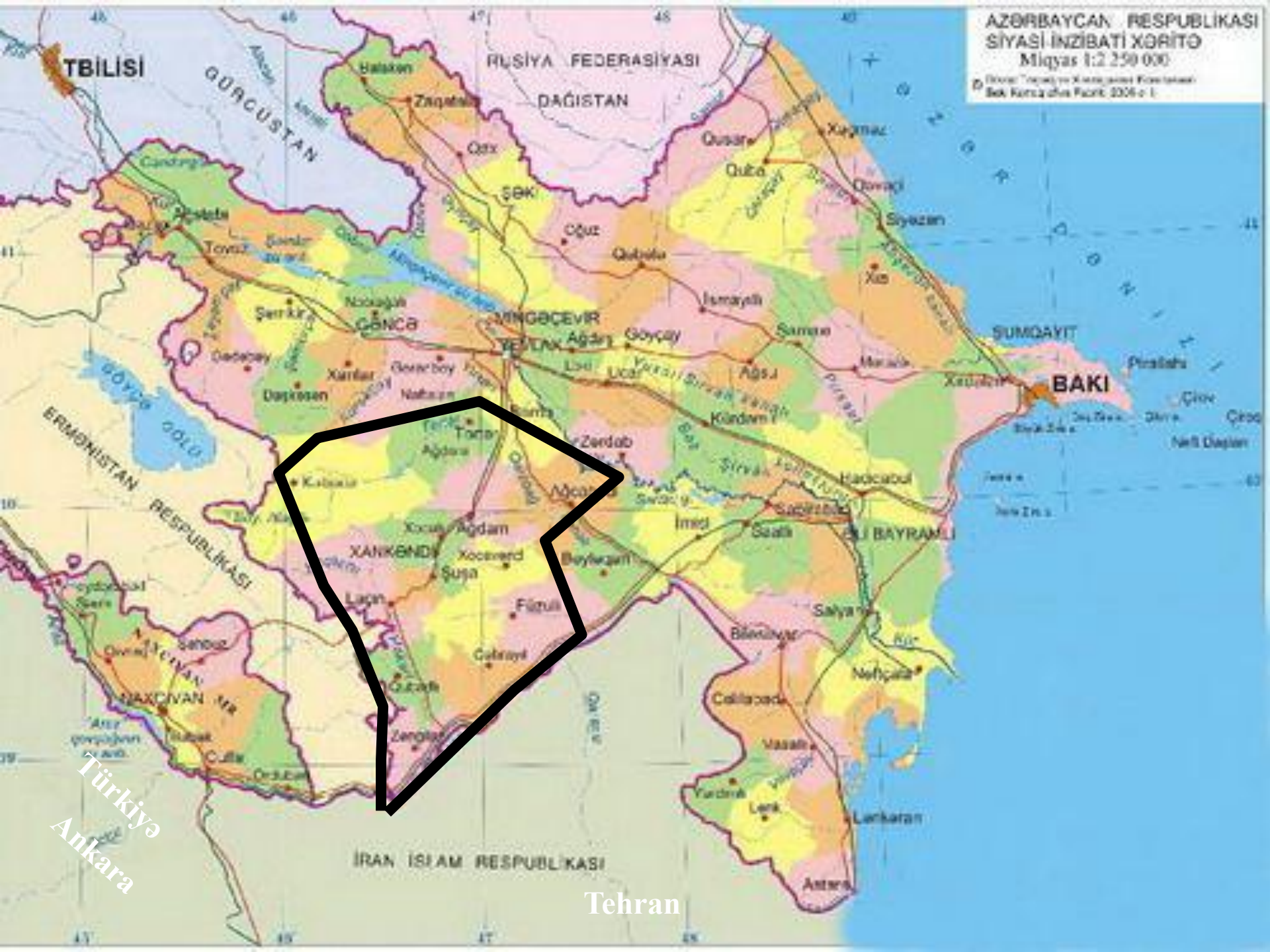
Qönçə

Lalə

Çiçək

NƏTİCƏ:

**İnsan adları və
soyadları böyük hərflə
yazılır.**

Türkiyə
Ankara

Tehran

Ölkə

Şəhər

Azərbaycan Respublikası

Bakı

Rusiya Federasiyası

Moskva

Gürcüstan Respublikası

Tbilisi

İran-İslam Respublikası

Tehran

Türkiyə Respublikası

Ankara

NƏTİCƏ:

Ölkə, şəhər,
rayon, kənd adları
böyük hərflə yazılır.

Kür çayı

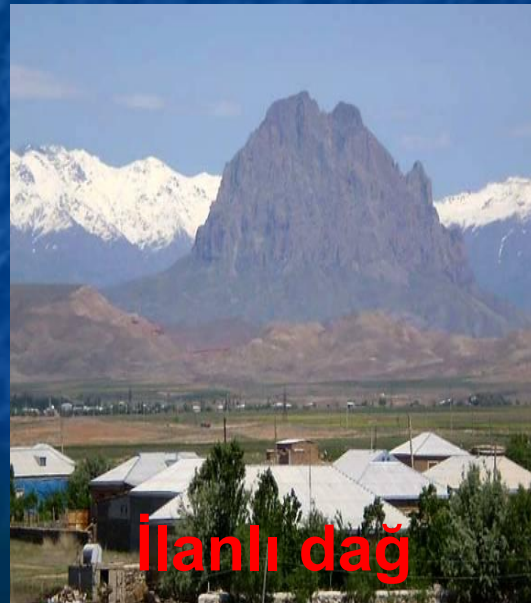
**Yeddi
gözəl
şəlaləsi**

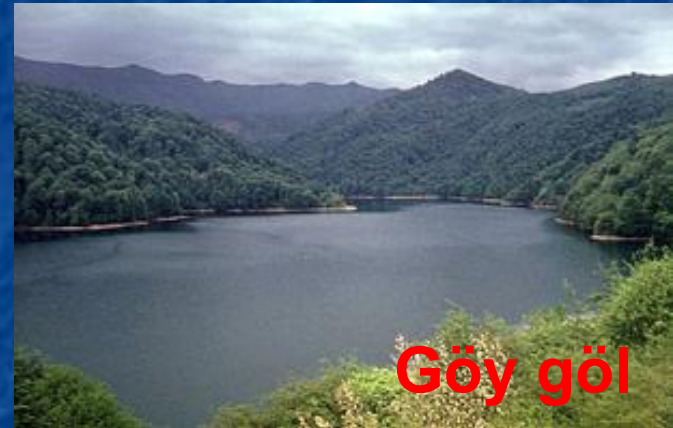
Araz çayı

Kəpəz Dağı

İlanlı dağ

Göy göl

Xəzər dənizi
Parlaq.net

Savalan dağı

NƏTİCƏ:

Dəniz, çay,
göl, dağ adları
böyük hərflə yazılır.

Hansı heyvanları görürsünüz?

tülkü

it

dovşan

ayı

qoyun

pişik

lnək

at

Gəlin heyvanlara ad verək...

Şələquyruq

Alabaş

Çəpgöz

Yastıdaban

Narinc

Məstan

Qaragöz

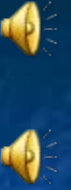
Qırat

NƏTİCƏ:

**Heyvanlara verilən
xüsusi adlar
böyük hərflə yazılır.**

Qruplarda işləyərkən:

 Dərs zamanı sakitliyi təmin etmək.

 Danışanı dinləmək.

 Çıxış etmək istəyəndə əlini qaldırmaq, növbə ilə danışmaq.

 Yoldaşının fikrinə hörmətlə yanaşmaq.

Qərənfil qrupu

- 5 dənə ad bildirən xüsusi isim yazın.
- Yazdığın sözlərdən ikisini cümlədə işlədin.
- Qərənfil sözündən yeni sözlər düzəlt. (hərflər təkrar olunmamaq şərti ilə).
- Qərənfil gülü çəkin.

Maral qrupu

- **Aslan, maral sözlərini həm ümumi, həm xüsusi isim kimi cümlədə işlədin.**
- **Məkan, yer, adları (ölkə, şəhər, kənd hər birindən 3dənə) bildirən isim yazın.**
- **Maral sözündən yeni sözlər düzəlt. (hərflər təkrar olunmamaq şərti ilə).**

Xəzər qrupu

- Dəniz,çay,göl adları yazın (hər birindən 3dənə)
- Yazdığın sözlərdən ikisini cümlədə işlət.
- Xəzər sözündən yeni sözlər düzəlt. (hərflər təkrar olunmamaq şərti ilə).

Məstan qrupu

- Heyvanlara verilən beş dənə xüsusi ad yazın.
- Sözlərdən ikisini cümlədə işlədin.
- Məstan sözündən yeni sözlər düzəldib yazın. (Hərflər təkrar olunmamaq şərti ilə).
- Pişik şəkli çəkin.

TAPŞIRIQ

Sözlər	Ümumi	Xüsusi	Həm ümumi, həm xüsusi
Xəlil		+	
aslan			+
ev	+		
Şuşa		+	
lalə			+
dağ	+		

Test

- Hansı sıradakı xüsusi isimlər ölkə adlarını bildirir?
 - a) Xəzər, Kür, Araz
 - b) Rusiya, Türkiyə, Özbəkistan
 - c) Moskva, Ankara, Daşkənd
- Hansı cümlədə “maral” sözü xüsusi isim kimi işlənmişdir?
 - a) Maral güllərdən dəstə bağladı.
 - b) Maralın erkəyi hər ilin yayında buynuzlarını dəyişir.
 - c) Maral heç nəyə fikir vermədən budaqları gəmirirdi.

- Hansı söz yerindən asılı olaraq həm böyük, həm də kiçik hərflə yazıla bilər?
 a) ceyran b) Bakı c) toyuq
- Hansı söz yalnız cümlənin əvvəlində gələndə böyük hərflə yazılır?
 a) Kosmos b) Xəzər c) Qafqaz
- Hansı söz yerindən asılı olmayaraq həmişə böyük hərflə yazılır?
 a) Qərənfil b) Aydın c) Şuşa
- İngiltərə, Rusiya, Yaponiya, ...
Hansı söz bu ardıcılığı tamamlayır?
 a) Fransız b) Azərbaycan c) Moskva

**Şəkilləri cümlədə xüsusi isim kimi
işlədib yazın .**

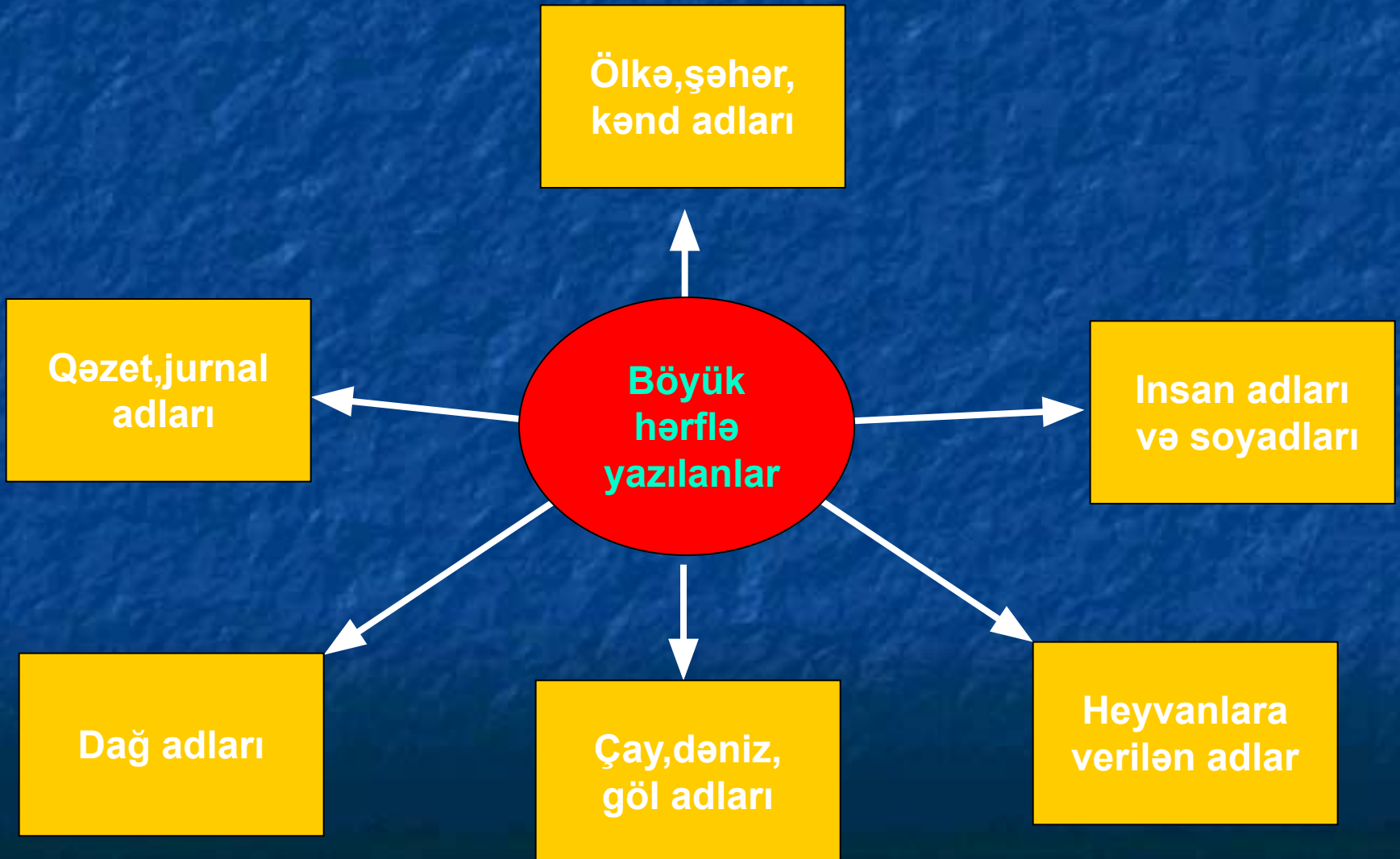

**Hər hansı bir adamı, şəhəri, dağı,
və ya dənizi digərlərindən
fərqləndirmək üçün onların hər
birini xüsusi adla adlandırırıq.**

**Xüsusi isimlərin ilk hərfi həmişə
böyük yazılır.**

**Ümumi isimlər isə yalnız
cümlənin əvvəlində gələndə
böyük hərflə yazılır.**

YEKUN NƏTİCƏ: Bu gün nə öyrəndik ?

Ev tapqırılı!

5 dənə ümumi, 5
dənə xüsusi isim
yazın. Yazdığınız
sözlərdən ikisini
cümlədə işləin.

Dərsimiz bitdi...

